

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет філології
Кафедра української мови

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«АРХІТЕКТОНІКА ХУДОЖНЬОГО ЕСЕ»**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітньо-професійна програма «Філологія. Українська мова і література»

Спеціальність В 11 Філологія (за предметними спеціальностями)
Предметна спеціальність В 11.01 Українська мова і література

Галузь знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри
української літератури
протокол №1 від 26 серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025

1. Загальна інформація

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Архітектоніка художнього есе
Викладач	Стефурак Роксолана Іванівна
Контактний телефон викладача	(0342) 59-60-08
Е-маї викладача	roksolana.stefurak@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pro/
Консультації	Упродовж семестру за встановленим розкладом на кафедрі та з розрахунком відповідного часу.
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Дисципліна «Архітектоніка художнього есе» є важливою для формування комунікативного портрета філолога, оскільки вміння творити якісний текст у художньому стилі є демонструє найвищий рівень володіння мовою. Питання оригінального текстотворення сьогодні одне з ключових у мовознавстві, літературознавстві, журналістиці тощо, оскільки в умовах доступу до «послуг» штучного інтелекту все важче стає навчитися й навчити когось писати академічно добротний текст. Курс «Архітектоніка художнього есе» побудовано на описі композиційних елементів художнього тексту, його лінгвальних та екстралінгвальних параметрах.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Метою викладання навчальної дисципліни «Архітектоніка художнього есе» є формування у студентів умінь і навичок творити оригінальний текст у художньому стилі.</p> <p>Завдання (цілі):</p> <ul style="list-style-type: none"> – ознайомлення студентів з основними поняттями та категоріями стилістики «Я»-тексту; – вироблення умінь і навичок будувати композиційні елементи есе в художнього стилю; – ознайомлення зі стилістичними прийомами і способами використання мовного матеріалу відповідно до умов і цільової настанови; – оволодіння технікою текстотворення есе.	
4. Програмні компетентності та результати навчання	

Під час вивчення курсу «Архітектоніка художнього есе» студенти набувають таких загальних і фахових компетентностей, зазначених в ОП «Українська мова і література»:

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі філології у процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою в усній і письмовій формах.

ЗК 5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

Фахові компетентності:

ФК 6. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати українську мову в усній і письмовій формах, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ФК 7. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації тексту.

ФК 9. Усвідомлення засад і технологій створення та редагування текстів різних жанрів і стилів державною мовою.

Програмні результати навчання:

ПРН 8. Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію української мови і літератури, вміти застосовувати цізнання у професійній діяльності.

ПРН 11. Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною мовою.

ПРН 20. Дотримуватися правил академічної доброчесності, тобто принципів особистого прикладу, відповідальності, справедливості, академічної свободи, взаємоповаги і взаємодовіри, прозорості, партнерства та взаємодопомоги, компетентності й професіоналізму, законності тощо.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	12 год.
Практичні заняття	18 год.
Самостійна робота	60 год.

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативна / вибіркова
7	035 Філологія	4	вибіркова

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	практ.	сам.р

		заняття	об.
Тема 1. Структурні елементи художнього есе	2	2	5
Тема 2. Прийоми побудови есе: обрамлення, каталогізація відкрита кінцівка, цитатоколажування	2	4	5
Тема 3. Літературні ознаки художнього есе (інтертекстуальність, асоціативність, використання художніх засобів).	2	4	10
Тема 4. Лексико-семантичний рівень художнього есе	2	2	10
Тема 5. Тропеїчний рівень художнього есе	2	4	20
Тема 6. Вертикальна модель художнього есе	2	2	10
ЗАГ.:	12	18	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Система оцінювання курсу узгоджена з критеріями оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти в університеті. За вивчення дисципліни студенти отримують максимально 100 балів. Зокрема, за роботу на практичних заняттях – максимально 50 балів, за виконання самостійної роботи – 10 балів, за індивідуальне завдання – 10 балів, за залікову роботу – 30 балів.
Вимоги до письмових робіт	Письмова контрольна робота полягає в оригінальності художнього текстотворення, дотриманні композиційних і формальних параметрів есе.
Практичні заняття	Вивчення і повторення теоретичних питань зі стилістики, опрацьованих тем курсу, виконання практичних робіт, написання тестів есе в художньому стилі на різні теми.
Умови допуску до підсумкового контролю	Умовою допуску до підсумкового контролю є отримання позитивної оцінки зі всіх видів робіт (максимально 100 балів, мінімально 26 балів). На рейтингову оцінку впливає присутність здобувача на заняттях, активність на практичних заняттях, успішне написання оригінального есе в художньому стилі, вчасне і належне виконання самостійної та індивідуальної роботи, відсутність пропусків і запізнь на заняття.
Підсумковий контроль	Форма контролю: залік; форма здачі: практичні завдання, написання тексту есе в художньому стилі (30 балів).

7. Політиканавчальної дисципліни

Письмові роботи. Письмові роботи виконують здобувачі освіти, які навчаються за загальним графіком, відповідно до [«Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника»](#), та індивідуальним графіком, відповідно до [«Положення про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника»](#).

Академічна доброчесність. У [«Кодексі честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника»](#) встановлено морально-етичні принципи та правила поведінки для всіх учасників навчально-освітнього процесу. За цим документом представники університетської громади повинні дотримуватися принципів академічної доброчесності та у всій своїй навчальній і викладацькій

діяльності зобов'язані діяти порядно і добросовісно.

За дотриманням членами університетської громади морально-етичних та правових норм цього Кодексу відповідає [Комісія з питань етики та академічної доброчесності](#) при університеті, яка відстежує і регламентує поведінку здобувачів освіти в навчальному процесі.

Відвідування занять урегульовано «[Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника](#)».

У разі пропуску занять здобувачі освіти повинні відпрацювати їх індивідуально в письмовій чи усній формі, щоб виконати всі завдання поточного і підсумкового контролю.

Неформальна освіта. Порядок здобуття неформальної освіти та визнання її результатів регламентує «[Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника](#)».

Для здобуття неформальної освіти рекомендовано використання платформ Coursera, Prometheus, Udemy, EdEra та ін.

8. Рекомендована література

1. Дудик П. С. Стилїстика української мови: навч. посіб. П. С. Дудик. Київ : Академія, 2005. С. 7-120.
2. Лінгвістичний аналіз тексту: словник термінів / Голянич М.І., Іванишин Н.Я., Рїжко Р.Л., Стефурак Р.І. / за ред. М.І.Голянич. Івано-Франківськ: Сїмик, 2012. 392 с.
3. Мацько Л. І. Стилїстика української мови: підручник Л. І. Мацько, О. М. Сидоренко, О. М. Мацько. Київ : Вища школа, 2003. С. 7-302.
4. Сїльман К. В. Есе як жанр на перетинї лїтератури та журналістики : дис. канд. ... філол. наук : 10.01.06. Миколаїв, 2019. 228 с.
5. Стефурак Р. І. Архітектонїка художнього есе. *Науковї записки. Серїя: Фїлологїчні науки.* № 2 (205), 2023. С. 194 – 199.
6. Стефурак Р. І. Естетична функція асоціонїмів у тексті есе Юрїя Андруховича. *Вїсник Луганського національного університету іменї Тараса Шевченка. Фїлологїчні науки.* 2024. № 2 (361). С. 71–77. <http://visnyk.luguniv.edu.ua/index.php/vphil/article/view/1016/1021>
7. Іванишин Н., Стефурак Р., Пїтель В. Національний проєкт: пишемо есе : методичнї матеріали для вчителїв / Блажко М. та ін. URL: https://essay.nus.org.ua/wp-content/uploads/2024/01/upd_metodychni_materialy_dlya_vchyteliv.pdf (дата звернення: 06.02.2024).
8. Іванишин Н., Стефурак Р., Пїтель В. Національний проєкт: пишемо есе : робочї аркушї / Блажко М. та ін. URL: <https://essay.nus.org.ua/wp-content/uploads/2024/11/robochi-arkushi-dlya-uchnivstva-1.pdf> (дата звернення: 07.12.2024).
9. Титаренко Марїя. Як написати успішний есей: Кейси від Марїї Титаренко. Школа журналістики та комунїкації. <https://sjc.ucu.edu.ua/news/yak-napysaty-uspishnyy-esey-keysy-vid-mariyi-tytarenko/>
10. Художній текст – слово – образ: лїнгвостилїстичний аспект : монографїя / [М. І. Голянич та ін.] ; за редакцією М. І. Голянич. Івано-Франківськ : Видавництво Прикарпатського національного університету іменї Василя Стефаника, 2010. 408 с.

Викладач: Стефурак Роксолана Іванівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови